

VERSLAG¹

Aanwezig

- Cathy Berx, gouverneur provincie Antwerpen, voorzitter;
- Jan De Haes, gedeputeerde provincie Antwerpen
- Bram Abrams, arrondissementscommissaris, secretaris (verslag);
- Els Remans, VLM;
- Christophe Vandevoort, Departement Omgeving (OMG);
- Lennert Damen, ANB;
- Mien Van Olmen, burgemeester Herentals;
- Marleen Peeters, burgemeester Lille;
- Johan Bockx, gemeente Lille;
- Jef De Schutter (projectcoördinator strategisch project, Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete);
- Yves Marcipont, Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- Koen Lommelen; Boerenbond;
- Wout Van den Bossche, Boerenbond;
- Iris Janssens, Boerenbond;
- Ward Kennes, burgemeester Kasterlee;
- Guy Van de Perre, schepen Kasterlee;
- Frans Marivoet, gemeenteraadslid Ranst;
- Griet Van Olmen, schepen Nijlen;
- Jasmine Michiels, Agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen;
- Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij (VMM);
- Mizel Gebruers, schepen Vorselaar;
- Jos Bouly, schepen Vorselaar;
- Sander Verboven, schepen Olen;
- Tom Gabriëls, bekkensecretariaat Netebekken;
- Dirk Vandenbussche, provincie Antwerpen;
- Didier Soens, provincie Antwerpen;

Verontschuldigd

- Luk Lemmens, gedeputeerde provincie Antwerpen;
- Kathleen Helsen, Gedeputeerde provincie Antwerpen;
- Peter Symens, Natuurpunt;
- Manu Buscher, Natuurpunt;
- Ankatrien Boulanger, Regionaal Landschap Rivierenland (RLR);
- Michiel Debie, TPA;
- Bas Van der Veken, Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete (RLKGN);
- Daniël Josten, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB);

Bijlagen

Bijlagen bij het verslag zijn raadpleegbaar via [BIJLAGEN BIJ VERSLAG](#).

¹ Dit verslag moet samen gelezen worden met de voorbereidende nota's. Dit verslag is ook geen woordelijke weergave van de bespreking, maar een combinatie van de tussenkomsten en de relevante info zoals opgenomen in de begeleidende PPT.

Agenda

1. Verslag OC 27/02/2024 + actiepunten

- a. Werking Opvolgingscommissie
- b. Aankoopbeleid (vraag schepen Griet Van Olmen)
- c. Natuurbeheerplannen

2. Afronding SP KN II: resultaten en aanbevelingen

- a. Eindrapportage
- b. Globale conclusie
- c. beleidsaanbevelingen

3. Ecohydrologische studie Zegge / Olens Broek / Mosselgoren

4. Varia

- a. Terugblik Netedag 2024
- b. Werkbezoek Pays des Collines
- c. Strategisch project Aa
- d. Onderzoeksagenda Kleine Nete
 - i. Ecohydro
 - ii. Europese projecten
- e. Streek GR Netevalleien
- f. PRUP Bruggenbeemd

Actiepunten OC 10 06 2024

- AP1 – Cathy Berx bespreekt de coördinatie van en de provinciale deelname aan de SWO in functie van de uitvoering van het PRUP Bruggenbeemd met de deputatie.
- AP2 - alle gemeentebesturen aub een ambtelijk contactpersoon voor PBC doorgeven (asap @ bram.abrams@provincieantwerpen.be).
- AP 3 - de 13 betrokken gemeentebesturen en het provinciebestuur Antwerpen gaan na welke percelen met een agrarische bestemming in de afgelopen 10 jaar werden ver- of gekocht door betreffende besturen. Meer bepaald vragen we een overzicht van de door uw bestuur ver- / gekochte percelen (CaPaKey) met per CaPaKey de bestemming (AG, HAG, LWAG, AGEb) en de beoogde finaliteit van deze transactie (categorieën landbouw, open ruimte uitgezonderd landbouw (natuur, bos, water, ...), recreatie, bedrijvigheid, wonen, andere) en dit voor de periode 2013 – 2023. Info aub overmaken aan bram.abrams@provincieantwerpen.be.
- AP 4 - Grote Opkuis, perceel 1, timing afbraak Beemdenhoeve: Cathy Berx bespreekt met deputatie en koppelt terug naar Marc Florus;
- AP 5 - Grote Opkuis, perceel 1, timing project Kastanjelaan / Olmenlaan: Guy Van de Perre bespreekt dit intern en koppelt terug naar Marc Florus;
- AP 6 - Tegen 01 08 2024 zo concreet mogelijk te laten weten rond welke thema's, rond welke uitdagingen en welke vragen men een volgend strategische projectaanvraag Kleine Nete wenst uit te werken (voorstellen overmaken aan bram.abrams@provincieantwerpen.be en jef.deschutter@rikgn.be)
- AP7 - De taskforce Zegge maakt een communicatievoorstel met de huidige procesinformatie en bezorgt dit aan de partners.

Overgedragen actiepunten

- AP 9b - de Opvolgingscommissie beslist om de vraag naar Vlaamse cofinanciering brug Kleine Nete (Geel / Kasterlee) vanuit de Opvolgingscommissie voor te leggen aan de twee bevoegde, Vlaamse ministers (minister Demir en minister Peeters). Deze vraag wordt gecombineerd met een gelijkaardige vraag voor het dossier Olympiadelaan (Herentals).
- AP 9c - Mien en Griet Van Olmen bezorgen Bram de referenties van de genoemde dossiers in functie van bespreking met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

0. Inleiding

Gouverneur Cathy Berx heet de aanwezigen welkom en staat inleidend stil bij de 6 verzoekschriften bij de Raad van State met de vraag om het GRUP Kleine Nete en Aa te vernietigen. Het staat iedereen uiteraard vrij om rechtsmiddelen aan te wenden, maar het is enigszins wrang dat na jaren van constructief zoeken naar evenwichten en het doen van belangrijke toegevingen, finaal toch naar de Raad van State wordt gestapt, in het bijzonder nu een van de verzoekende partijen een belangrijke partner van het samenwerkingsverband Kleine Nete is. Partners worden zo procespartijen, wat een impact kan hebben op de open en transparante manier van werken die we hanteren in de vallei. Het is bijvoorbeeld voor het departement Omgeving niet evident om nog info te delen binnen OC of te dialogeren met de verzoekende partijen, al was het maar om de belangen van het Vlaams Gewest te vrijwaren in de juridische procedure. Ook de andere verzoekende partijen zijn betrokkenen waarmee we al meer dan 10 jaar geleden keukentafelgesprekken deden, waar een begeleidingstraject via PDPO gelopen heeft, ten voordele waarvan moeilijke tegemoetkomingen werden gezocht en gevonden door het schrappen van bestaand natuur/bosgebied en zelfs VEN om tot een delicaat evenwicht en compromis te komen, en ten voordele waarvan via natuurinrichting een uitgebreid flankerend beleid op touw wordt gezet. Sommigen van de verzoekers zijn zelfs rechtstreeks betrokken in de overlegorganen van de natuurinrichting. Kortom, het toegang tot de rechter is en moet te allen tijde gewaarborgd zijn. Niettemin en gelet op het m.i. zeer constructieve co-creatieve proces dat we als partners lopen doen deze stappen pijn.

Gouverneur Cathy Berx verwijst in dit kader ook naar de procedures bij de Raad van State tegen een aantal bebossingsdossiers.

Sommige partners ervaren deze stap als een vertrouwensbreuk en vragen zich zelfs af wat de meerwaarde nog is van ons gehanteerde overlegmodel. Cathy Berx wijst erop dat deze situatie bovendien zeer uitzonderlijk is. Reeds 20 jaar worden AGNAS-RUP's opgemaakt en reeds 20 jaar zitten de partners Natuurpunt, BBL, ABS en Boerenbond samen in een coördinatieplatform. Nog nooit is één van die partijen naar de Raad van State gegaan tegen een AGNAS RUP. Cathy Berx hoopt dat deze vaststellingen tot introspectie leiden.

Dit gezegd zijnde hoopt de gouverneur vooral op een constructieve verderzetting van het samenwerkingsverband. Er is geen andere weg dan samenwerken aan het realiseren van doelstellingen die ons allen aanbelangen.

Koen Lommelen argumenteert het verzoek van Boerenbond vanuit de stelling dat er na het openbaar onderzoek nog bepaalde wijzigingen aan het plan zijn doorgevoerd. Gelet op de lopende procedure, wordt hier inhoudelijk niet op ingegaan tijdens de Opvolgingscommissie.

1. Verslag OC dd. 27 februari 2023

We ontvingen geen opmerkingen op het verslag, ook ter zitting zijn er geen opmerkingen. Het verslag van de Opvolgingscommissie dd. 27 02 2024 wordt definitief goedgekeurd.

Stand van zaken actiepunten OC dd. 27 februari 2024:

- AP 0 - uitwerken voorstellen verbeterde werking OC => **uitgevoerd, zie agendapunt 1a.**
- AP 3 - Tegen 15 04 2024 zo concreet mogelijk te laten weten rond welke thema's, rond welke uitdagingen en welke vragen men een volgend strategische projectaanvraag Kleine Nete wenst uit te werken (voorstellen overmaken aan bram.abrams@provincieantwerpen.be). => **nog geen reactie ontvangen, zie agendapunt 2.**
- AP 3 - Met betrekking tot bebossingsdossiers in de pijplijn: de gouverneur zal hierover duidelijkheid vragen bij het provinciebestuur en deze info delen met de Opvolgingscommissie. => **zie agendapunt 2 (toelichting Jan De Haes).**
- AP 3 - voorstel Griet Van Olmen (zie nagestuurde mail als bijlage): de Opvolgingscommissie spreekt af om het voorstel ten gronde te bespreken op een volgende Opvolgingscommissie nog dit voorjaar. => **zie agendapunt 1b.**
- AP 4 - de Opvolgingscommissie een nota bezorgen met alle details en hapklare communicatie voor gebruik in de eigen communicatiekanalen (Netedag 2024) => **uitgevoerd.**
- AP 7 - opmaak afsprakenkader informatiedeling natuurbeheerplannen. => **uitgevoerd, zie agendapunt 1c.**
- AP 7 - organisatie overleg NBP Breeven. => **uitgevoerd, zie agendapunt 1c.**
- AP 8 - Opvolgingscommissie betrekken bij Connected Rivers (VMM). => **uitgevoerd, besprekingen lopen en relevante partners OC werden hierbij betrokken. Na het incident in Herentals is het thema veiligheid ook in de scope gekomen.**
- AP 9a - Opvolgingscommissie krijgt nota over StreekGR – Netevalleien (ifv standpuntbepaling). => **uitgevoerd, zie agendapunt 4e.**

- AP 9b - de Opvolgingscommissie beslist om de vraag naar Vlaamse cofinanciering brug Kleine Nete (Geel / Kasterlee) vanuit de Opvolgingscommissie voor te leggen aan de twee bevoegde, Vlaamse ministers (minister Demir en minister Peeters). Deze vraag wordt gecombineerd met een gelijkaardige vraag voor het dossier Olympiadelaan (Herentals). => **nog niet uitgevoerd, actiepunt blijft openstaan.** **Input Kasterlee, Geel en Herentals is nodig.** Voor wat betreft Geel / Kasterlee ligt de focus voorlopig op een tijdelijke oplossing gelet op urgentie. Voor wat betreft Herentals: tracékeuze is gemaakt, zoektocht naar financiering is gestart. Marc Florus en Mien Van Olmen: het dossier is gebaat bij overkoepelende coördinatie in functie van de uitvoering op het terrein, ook na doorlopen van het planologisch luik (PRUP). Marc Florus bepleit ook de deelname van het provinciebestuur aan de SWO in functie van de uitvoering op het terrein. Cathy Berx zal dit bespreken met de deputatie (= actiepunt 1).
- AP 9c - Mien en Griet Van Olmen bezorgen Bram de referenties van de genoemde dossiers in functie van bespreking met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. => **nog niet uitgevoerd, actiepunt blijft open staan.**
- AP 9d – Jef agendeert de opmerkingen / vragen van Retie op het overleg gekoppeld aan het handhavingstraject Bovenlopen Kleine Nete. => **uitgevoerd, opgenomen binnen handhavingstraject Retie en opgelost binnen lopende vergunningsprocedures.**

a. Werking Opvolgingscommissie

Vorbereidende nota (zie bijlage) werd aan de leden bezorgd dd. 27/05. Toelichting door Cathy Berx. Er zijn geen opmerkingen. De nieuwe werkwijze wordt aanvaard en zal correct worden gehanteerd. Mochten er gaandeweg toch vragen rijzen en/of verbeteringen nodig zijn, dan kan dat uiteraard steeds worden gemeld. We blijven streven naar verbetering. Kritische reflecties blijven welkom.

Actiepunten:

- AP2 - alle gemeentebesturen aub een ambtelijk contactpersoon voor PBC doorgeven (asap @ bram.abrams@provincieantwerpen.be).

b. Aankoopbeleid (vraag schepen Griet Van Olmen)

Vorbereidende nota (zie bijlage) werd aan de leden bezorgd dd. 27/05. Toelichting door Cathy Berx.

Bespreking:

- Griet Van Olmen verduidelijkt dat haar oproep op de vorige Opvolgingscommissie in de context van toen moet worden gezien. Ze blijft vrezen dat bepaalde dossiers het draagvlak voor andere (succesvolle) maatregelen (zoals vrijwillige beheerovereenkomsten) op de helling zet.
- Marc Florus benadrukt het pleidooi om in te zetten op het bebossen van die gebieden die daar momenteel reeds planologisch voor bedoeld zijn (bestaande bos- en groengebieden met zonevreemde invulling). Dit pleidooi is ook opgenomen in voorliggende nota. Cathy Berx suggereert om via een eventueel volgend strategisch project in te zetten op deze uitdaging: de consequente realisatie van alle groene bestemmingen in het bijzonder deze welke niettegenstaande de groene bestemming (bos en/of natuur) nog steeds in landbouwgebruik zijn.
- Yves Marcipont wijst op de omzendbrief HAG van 2010/1, punt 2 (gewestelijke initiatieven) die verwijst naar de beslissing VR van 3 juni 2005 die van kracht blijft voor wat betreft het bewarend beleid van de Vlaamse overheid in HAG. In omzendbrief RO/2010/01, punt3. Vergunningenbeleid, pagina 2 staat dat er ten aanzien van niet-agrarische functies voldoende terughoudend opgetreden dient te worden. Christophe Vandevort beaamt dit maar wijst er op dat er in HAG weldegelijk terughoudend wordt opgetreden . en dat er ook principieel beleidsmarge is gelaten voor de ontwikkeling van onder meer ecologische infrastructuur, groenblauwe dooradering en kleinere natuur- en bosgebieden bv. als stapstenen in een landschap en dus binnen die context een telkens afweging gemaakt moet worden ten aanzien van de ruimtelijk-functionele samenhang van de agrarische structuur. Dergelijke ecologische en groenblauwe infrastructuur is en blijft dus beleidsmatig gewenst en is principieel mogelijk én vergunbaar in HAG.

Actiepunt:

- AP 3 - de 13 betrokken gemeentebesturen en het provinciebestuur Antwerpen gaan na welke percelen met een agrarische bestemming in de afgelopen 10 jaar werden ver- of gekocht door betreffende besturen. Meer bepaald vragen we een overzicht van de door uw bestuur ver- / gekochte percelen (CaPaKey) met per CaPaKey de bestemming (AG, HAG, LWAG, AGEb) en de beoogde finaliteit van deze transactie (categorieën landbouw, open ruimte uitgezonderd landbouw (natuur, bos, water, ...), recreatie, bedrijvigheid, wonen, andere) en dit voor de periode 2013 – 2023. Info aub overmaken aan bram.abrams@provincieantwerpen.be.

c. Natuurbeheerplannen

Met betrekking tot *AP 7 - opmaak afsprakenkader informatiedeling natuurbeheerplannen* (OC 27/02/2024) werd in het PBC afgesproken dat ANB en de bosgroepen jaarlijks een globale planning voor de opmaak en/of herziening van natuurbeheerplannen zullen meedelen aan de Opvolgingscommissie.

Voor ANB is dat overzicht momenteel:

- Opmaak NBP Mosselgoren zit in de pijplijn.

Voor de Antwerpse bosgroepen, zie overzicht in PPT als bijlage.

Natuurpunt (verontschuldigd op deze zitting) gaf volgend overzicht:

- Grote wijziging Breeven: bezwaren en adviezen behandeld en aan ANB bezorgd.
- Hernieuwing Kleine Netevallei: publieke consultatie doorlopen. Nog geen bezwaren en/of adviezen ontvangen van ANB.

Els Remans vult aan dat Natuurpunt zal starten met de opmaak van een natuurbeheerplan voor Graafweide Schupleer. Yasmine Michielsens pleit er voor om voor dit gebied te kiezen voor een [geïntegreerd beheersplan](#).

Met betrekking tot *AP 7 - organisatie overleg NBP Breeven* (OC 27/02/2024): actiepunt is uitgevoerd (overleg dd. 19/03/2024), het ontwerp verslag van het overleg is gedeeld met de Opvolgingscommissie. Nvdr: inmiddels is een vervolgoverleg voorzien dd. 26/06/2024. Cathy Berx verwijst naar de recente opmerkingen van Guy Van de Perre op het ontwerp verslag van het overleg. De opmerkingen zullen ten gronde behandeld worden op het geplande vervolgoverleg, maar ze geeft nu reeds mee dat de opmerking over het de facto niet spelen van de pachtwet niet in rekening kan worden gebracht. De bedoelde 'gentlemen's agreements' zijn niet tegenstelbaar aan derden en kunnen in principe dus niet in rekening worden gebracht.

2. Afronding SP KN II: resultaten en aanbevelingen

a. Eindrapportage

Toelichting door Jef De Schutter. De begeleidende PPT (zie bijlage) werd op voorhand aan de leden bezorgd.

In uitvoering van *AP 3 - Met betrekking tot bebossingsdossiers in de pijplijn: de gouverneur zal hierover duidelijkheid vragen bij het provinciebestuur en deze info delen met de Opvolgingscommissie* (OC 27/02/2024) geeft Jan De Haes een toelichting bij het provinciale bebossingsbeleid. Zie PPT als bijlage.

Bespreking:

- Yves Marcipont: Waarom situeren veel van de aankopen in functie van bebossing zich in agrarisch gebied? Jan De Haes: het is essentieel om naar het totaalbeeld te kijken, de aankopen zijn niet de enige bebossingsdossiers. Jan De Haes wijst nogmaals op de criteria die gehanteerd worden bij het provinciale aankoopbeleid (zie PPT als bijlage). Bovendien kan je maar kopen wat te koop komt. Jef De Schutter: niet beboste bosgronden komen weinig of niet op de markt omdat ze worden ingezet voor boscompensatie.
- Els Remans: bijkomend, ook in gebieden met een bestemming natuur- of bosgebied is er landbouwgebruik en kan via een ontheffing van de nulbemesting het zonevreemde agrarische gebruik in stand gehouden worden wat maakt dat deze gebieden in veel gevallen niet op de markt komen.
- Guy Van de Perre: de tegenstand tegen bepaalde dossiers (met kleine oppervlakte) moet worden gezien in een globale context waarbij het agrarisch areaal zwaar onder druk staat. Alle dossiers samen maken dat honderden hectares aan agrarisch gebied verloren gaan. Bovendien is de gemeente principieel gekant tegen het bebossen van agrarisch gebied.
- Cathy Berx: Zonder afbreuk te willen doen aan de zorgen die leven op het terrein, merkt ze op dat in het bijzonder ook de globale impact moet in het juiste perspectief worden geplaatst. Ze verwijst hierbij naar een analyse over impact die werd gemaakt op vraag van de stad Geel (zie bijlage).
- Guy Van de Perre heeft geen begrip voor het feit dat het provinciebestuur een nieuwe aanvraag deed voor het bebossingsdossier in Kasterlee (waarin een vormfout wordt rechtgezet). Kasterlee gaat onder andere niet akkoord met de motivatie vanuit de bodemgeschiktheidskaarten, de praktijk wijst uit dat het perceel volgens de landbouwers wél geschikt is voor landbouw (want in landbouwgebruik).

- Cathy Berx: Gelet op de lopende procedure wordt niet verder inhoudelijk ingegaan op dit specifiek dossier.
- Koen Lommelen betreurt dat het provinciebestuur in haar beleidsplan ruimte ambieert om zonevreemdheid tegen te gaan maar tegelijkertijd toch inzet op het bebossen in agrarisch gebied.
- Christophe Vandevoort: het is fundamenteel fout om bos of andere ecologische infrastructuur in agrarisch gebied te beschouwen als een zonevreemde invulling van het agrarisch gebied. Nergens is bepaald dat het agrarische gebied uitsluitend en strikt monofunctioneel moet worden ingevuld met landbouwgebruik, in tegendeel de VCRO voorziet uitdrukkelijk dat handelingen i.f.v. behoud en ontwikkeling van natuur in alle bestemmingen in bepaalde mate zijn toegelaten mits de algemene bestemming niet in het gedrang wordt gebracht. Cathy Berx drukt de hoop uit dat alle partners er echt van overtuigd en doordrongen geraken dat inzetten op natuurherstel en biodiversiteit, kortom op de ecologische aspecten in het bijzonder ook in het belang van de landbouwsector zelf is. Een gezond ecosysteem levert immers tal van diensten die ook voor de landbouw essentieel zijn.
- Mien Van Olmen: Herentals kiest resoluut voor boscompensatie in natura maar lokale besturen moeten vaststellen dat ze over onvoldoende hefbomen beschikken om bosuitbreiding in gebieden met een bos- of andere groene bestemming te realiseren..
- Cathy Berx verwijst naar de argumentatie opgebouwd in de nota over het aankoopbeleid (zie bijlage) en herhaalt het pleidooi om ook in te zetten op het bebossen van de momenteel daarvoor bestemde gebieden.
- Marleen Peeters wijst er op dat het bestuur van Lille in het raam van het handhavingstraject Visbeekvallei wordt geconfronteerd met de problematiek van permanente bewoning. Gelet op de betrokkenheid van een bekende Vlaming kan dit potentieel zorgen voor heel wat media-aandacht.
- Marc Florus vraagt aandacht voor een aantal projecten in perceel 1 van de Grote Opkuis. Deze zijn tot op heden niet uitgevoerd. Indien we niet vasthouden aan de afgesproken timing, anders dreigen claims tot schadevergoeding van de aannemer. Het betreft volgende projecten:
 - o Afbraak Beemdenhoeve (provincie Antwerpen) => Cathy Berx bespreekt dit met de deputatie en koppelt terug naar Marc (= actiepunt).
 - o Kastanjelaan / Olmenlaan (Kasterlee) => Guy Van de Perre bespreekt intern en koppelt terug naar Marc (= actiepunt).

Actiepunten:

- AP 4 - Grote Opkuis, perceel 1, timing afbraak Beemdenhoeve: Cathy Berx bespreekt met deputatie en koppelt terug naar Marc Florus;
- AP 5 - Grote Opkuis, perceel 1, timing project Kastanjelaan / Olmenlaan: Guy Van de Perre bespreekt dit intern en koppelt terug naar Marc Florus;

b. Globale conclusie en beleidsaanbevelingen

Het tweede Strategisch Project Kleine Nete is afgerond. Alle leden drukken hun appreciatie uit voor het werk dat Jef in dit kader leverde. Jef blijft alvast nog 1.5 jaar aan de slag als gebiedswerker Kleine Nete (cfr. afspraak gemaakt op de OC dd. 27/02/2023). We hopen uiteraard dat de werking nadien ook worden verdergezet, al dan niet via een volgend, strategisch project.

In dit kader herhaalt Cathy Berx de oproep zoals opgenomen in actiepunt 3 OC dd. 27/02/2024. We ontvingen nog geen input.

- AP 6 - Tegen 01 08 2024 zo concreet mogelijk te laten weten rond welke thema's, rond welke uitdagingen en welke vragen men een volgend strategische projectaanvraag Kleine Nete wenst uit te werken (voorstellen overmaken aan bram.abrams@provincieantwerpen.be en jef.deschutter@rlkgn.be)

Aansluitend bij de gesprekken die we voerden over landbouwtransitie (zie eerdere Opvolgingscommissies) informeert Cathy Berx OC over een uitnodiging van ILVO om met onze gebiedscoalitie een bezoek te brengen aan ILVO om te praten over landbouwtransitie.

De inzichten opgedaan tijdens het afgelopen, 2de strategisch project in de vallei van de Kleine Nete zijn samengevat tot concrete **beleidsaanbevelingen**. De beleidsaanbevelingen werden op voorhand aan de leden bezorgd. Jef doet de warme oproep om deze beleidsaanbevelingen te gebruiken bij het schrijven van de nieuwe bestuursakkoorden in het najaar.

3. Ecohydrologische studie Zegge / Olens Broek / Mosselgoren

Vorbereidende nota's (samenvatting resultaten ecohydrologische studie en rapportage actieplan verdroging incl. voorstel plan van aanpak, zie bijlage) werden aan de leden bezorgd dd. 27/05. Cathy Berx licht inleidend toe dat het door PBC opgemaakte voorstel voor plan aanpak voor de implementatie van de beleidsaanbevelingen uit de ecohydrologische studie door haar werd bezorgd aan bevoegd minister Zuhail Demir.

De minister heeft hier ondertussen ook op gereageerd en is van oordeel dat er nood aan is een grootschalig hydrologisch herstel op landschapsschaal om de gunstige staat van instandhouding te bekomen in de desbetreffende speciale beschermingszone(s).

De minister draagt de gouverneur op om binnen de context van de resultaten van de ecohydrologische studie, en samen met de relevante partners, te werken aan een inrichtingsnota cfr. Art. 4.2.1 van het decreet Landinrichting. Het instrument inrichtingsnota wordt opgemaakt met het oog op een geïntegreerde en gebiedsgerichte aanpak en voor het bepalen en uitwerken van doelstellingen, maatregelen en de daarvoor in te zetten instrumenten. Dit instrument kan het noodzakelijke kader bieden voor de verdere besluitvorming en financiering in functie van de uitvoering van de voorgestelde maatregelen in de ecohydrologische studie. De inrichtingsnota kan verder onderbouwd worden door o.a. een landbouweffectenrapport (LER) om het effect op de aanwezige landbouw in kaart te brengen en eventuele (flankerende) maatregelen voor te stellen. De minister geeft de gouverneur en de partners een periode van twee jaar om een ontwerp inrichtingsnota over te maken zodat die na een openbaar onderzoek voor goedkeuring voorgelegd kan worden aan de Vlaamse Regering en in de tussentijd systematisch te rapporteren.

Lennert Damen geeft toelichting bij de resultaten van de ecohydrologische studie en Christophe Vandevooft bij het plan van aanpak (zie PPT en nota's als bijlage). Lennert Damen geeft toelichting bij en antwoord op de vraag van Boerenbond. Vraag en antwoord worden als bijlage gevoegd bij dit verslag.

Bespreking:

- Ward Kennes: ten noorden van de Kleine Nete en ter hoogte van de recent verhoogde winterdijken lijken in toekomstscenario's ook overstromingen te ontstaan. Lennert Damen en Marc Florus: deze overstromingen worden door de modellen ook in de huidige situatie voorspeld, het betreft in hoofdzaak pluviale overstromingen.
- Ward Kennes: op een ander overleg was sprake van een eventuele (her)ingebruikname van pompen (rechteroever Kleine Nete), is hier intussen meer over geweten? Marc Florus: dit is onderzocht met als vaststelling dat er meer onderbouwende data nodig is om hierover een standpunt in te nemen. Met het provinciebestuur werden afspraken gemaakt over het vergaren van deze bijkomende data. VMM heeft momenteel geen ambitie om nieuwe pompen te bouwen maar wacht de resultaten van verder onderzoek af.
- Guy Van de Perre: zullen ook de acute maatregelen pas worden uitgevoerd na het finaliseren van de inrichtingsnota? Cathy Berx en Marc Florus: nee, hoewel er ook voor de acute maatregelen nog bijkomend studiewerk nodig is. Acute maatregelen worden in de mate van het mogelijk en indien er geen noemenswaardige, externe impact blijkt, eerder uitgevoerd, uiteraard conform de geëigende procedures.
- Koen Lommelen: rekening houdend met de resultaten van de ecohydrologische studie, is de landbouwopolder verloren voor conventionele landbouw. Dit is een heel lastige situatie en dit komt met een zeer zware tol. Boerenbond vraagt uitdrukkelijk om in deze context al het nodige te doen om het agrarisch areaal ten noorden van de Kleine Nete te vrijwaren en er alles aan te doen om er het agrarisch gebruik ook in de toekomst te vrijwaren. Christophe Vandevooft: maatregelen in functie van het vrijwaren van landbouw kunnen ook worden onderzocht en opgenomen in de inrichtingsnota. Cathy Berx: deze legitieme vraag zal in alle objectiviteit verder worden onderzocht.
- Guy Van de Perre: het gemeentebestuur krijgt nu al heel veel vragen over dit dossier en vraagt ondersteuning bij de communicatie. Christophe Vandevooft: naar aanleiding van het LER dat korte termijn zal worden opgestart, zal worden gecommuniceerd. Cathy Berx: dat is goed, maar het is nodig om nu al minstens de nodige procesinformatie te bezorgen aan de gemeentebesturen en andere, betrokken partners en geïnteresseerden. Ook Geel vroeg hier terecht naar. De taskforce zal een communicatievoorstel opmaken (= actiepunt).
- Wout Van den Bossche vraagt hoe werd omgegaan in het technisch scenario. Lennert Damen: deze zijn modelmatig uitgezet. Dit betekent niet dat winningen in de omgeving niet meer mogelijk zijn.

Actiepunten:

- AP7 - De taskforce Zegge maakt een communicatievoorstel met de huidige procesinformatie en bezorgt dit aan de partners.

4. Varia

a. Terugblik Netedag 2024

Jef De Schutter blikt terug op de Netedag 2024, zie PPT als bijlage. Volgend jaar wordt gemikt op (een) minder omvangrijke activiteit(en) gekoppeld aan een andere activiteit / campagne.

b. Werkbezoek Pays des Collines

Zie mails als bijlage bij dit verslag, inschrijven is nog mogelijk.

INSPIRATIEDAG PAYS DES COLLINES SAVE THE DATE: 28 JUNI 2024

Een zoektocht naar harmonie tussen landbouw en zijn omgeving, mét een realistisch economisch model voor onze landbouwbedrijven.

Want landbouw is cruciaal en biodiversiteit is dat ook (en ook landbouw heeft nood aan biodiversiteit). Landbouwers beheren samen het grootste deel van ons landschap en hebben dus een essentiële sleutel in handen.

Maar ook toekomstperspectief voor en levensvatbaarheid van landbouwbedrijven zijn essentieel. Dit is een uitdaging waar we langs Kleine en Grote Nete en in landschapspark de Merode mee worden geconfronteerd. Omdat er vele vragen zijn naar praktijkvoorbeelden, organiseren we een inspiratiedag (+/- 7.00u - 18.00u) naar Pays Des Collines in de provincie Henegouwen. We bezoeken er de coördinerende organisatie en enkele landbouwbedrijven. - *Meer info over de regio: www.paysdescollines.be*

Geef nu al uw interesse aan via het Google Formulier | Meer praktische info volgt later

c. Strategisch project Aa

Guy Van de Perre geeft toelichting bij de aanvraag strategisch project Aa. Zie PPT en nota's als bijlage. Gelet op de ligging van het project in het werkingsgebied van de coördinatieopdracht Kleine Nete pleit Cathy Berx voor een goede afstemming en betrokkenheid van de Opvolgingscommissie Kleine Nete.

d. Onderzoeksagenda Kleine Nete

i. Ecohydro

Lennert Damen geeft toelichting bij de geplande ecohydrologische studie voor de bovenlopen van de Kleine Nete (oa deelgebied 6 van SBZ-H Valleigebied van de Kleine Nete). Zie PPT als bijlage.

ii. Europese projecten

Els Remans geeft toelichting bij het lopende Interregproject ADMIRE, zie PPT als bijlage.

e. Streek GR Netevalleien

Toelichting door Jef De Schutter, zie PPT als bijlage.

f. PRUP Bruggenbeemd

Ter info: plenaire vergadering PRUP Bruggenbeemd is gepland op 4 juli 2024.

VRAAG BOERENBOND

Van: Wout Van den Bossche <Wout.Van.den.Bossche@boerenbond.be>

Verzonden: woensdag 8 mei 2024 13:21

Aan: sofie.depauw@witteveenbos.com; Damen Lennert <lennert.damen@vlaanderen.be>

CC: Koen Lommelen <Koen.Lommelen@boerenbond.be>; ABRAMS Bram <bram.abrams@provincieantwerpen.be>;

SOENS Didier <didier.soens@provincieantwerpen.be>; BERX Cathy <cathy.berx@provincieantwerpen.be>

Onderwerp: EH Studie De Zegge: grondwateronttrekkingen

Beste Sofie,
Beste Lennert,

Na jullie voorstelling van de finale bevindingen van de ecohydrologische studie in de Zegge hadden we nog een aantal keren contact met de getroffen landbouwers. Bij het recentelijk nakijken van dit dossier in het kader van deze contacten viel ons een onregelmatigheid op in de studie.

Initiële presentaties die Witteveen+Bos gaf aan de stuurgroep bevatten een kaart waarop alle maatregelen uit het verkennend scenario opgelijst werden. Het uitschakelen van grondwaterwinningen in het ruimere gebied was hier een van (Figuur 1). De kaart geeft in het zuidwesten duidelijk een grote grondwateronttrekking weer. DOV Verkenner geeft op de exacte locatie aangeduid in afbeelding 1 echter geen vergunde grondwaterwinning weer. Naar alle waarschijnlijkheid stelt deze grote winning de grondwaterwinning van Umicore voor, die net aan de andere kant van het kanaal ligt, en was deze weergave fout getekend.

Figuur 1: Kaartweergave van de te nemen maatregelen in het initiële verkennend scenario.

In de voorstelling van het eindrapport alsook het eindrapport zelf komt deze grondwaterwinning niet meer voor (Figuur 2). De maatregelen die het verkennend scenario uit het eindrapport stelt focussen “in eerste instantie op het beperken van drainage van (ondiep) grondwater” en omvatten enkel het uitschakelen van kleine onttrekkingen in het focusgebied. Grote onttrekkingen blijven hier buiten schot. **Het eindrapport ontbreekt enige motivatie voor het weglaten van deze grote onttrekkingen als maatregel.**

Figuur 2: Kaartweergave van de te nemen maatregelen in het verkennend scenario van het eindrapport.

Bovengenoemde discrepantie tussen de tussenliggende rapportages van de studie en het eindrapport deed ons de wenkbrauwen fronsen. De vergunde grondwaterwinningen op de site van Umicore en Aurubis hebben een vergund debiet van 3 000 000 m³/jaar en 77 500 m³/jaar respectievelijk. De putten zitten op een diepte van 48 m-mv en 50 m-mv respectievelijk, beiden onttrekken ze uit freatisch grondwater. De ligging van beide putten is ook zeer dicht bij zowel natuureservaat De Zegge als Olens Broek (Figuur 3). De vergunning van Umicore werd laatst vernieuwd in 2018 en is nog geldig tot 2029.

Umicore kan volgens haar vergunning 3 000 000 m³ freatisch grondwater oppompen per jaar. Ter vergelijking: het groot pompgemaal op de Centrale Loop, dat het water uit deze hoofdontwateringsgracht overpompt naar de Kleine Nete, pompte in 2020 een totaal van 2 427 016 m³ water uit de polder (Controleverslag Pompgemalen De Zegge (A/2021/0539), Departement Omgeving, Afdeling Handhaving en Omgevingsinspectie (18 maart 2021)). Daarnaast pompte het vijzelgemaal op het Vijzelloopje in datzelfde jaar 1 224 862 m³ water uit het Vijzelloopje over in de Sasloop. **In 2020 werd dus in totaal 3 651 878 m³ water uit de polder bemaald.** Hierbij moeten we nog de kanttekening maken dat van de 1 224 862 m³ water bemaald door het vijzelgemaal, een deel terug in de grond infiltreerde of het natuurgebied de Zegge instroomde omdat het vijzelgemaal niet rechtstreeks loost in de Kleine Nete. De werkelijk afgevoerde hoeveelheid grondwater is dus lager.

Om deze reden stellen we de vraag aan jullie waarom deze grote grondwateronttrekkingen niet meegenomen zijn in de maatregelen van het verkennend scenario, gezien hun groot belang voor het lokale grondwatersysteem.

Alvast bedankt.

Vriendelijke groeten

Wout Van den Bossche
Belangenbehartiging & Beweging
Regioconsulent Geel-Turnhout
E Wout.Van.den.Bossche@boerenbond.be
T [\(014\) 59 51 55](tel:(014)595155)
M [\(0491\) 88 86 48](tel:(0491)888648)

Boerenbond
Maal 1, 2440 Geel
<http://www.boerenbond.be>

ANTWOORD

Verschil in de kaartjes

De winning waarvan sprake is niet de winning van Umicore, maar van de Intercommunale ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen (IOK), stopgezet in 2005.

Onderstaand een screenshot uit Databank Ondergrond Vlaanderen, laag Grondwaterwinningen (historische en huidige), waar ook de winning van Umicore zichtbaar zijn (alle historische en huidige vergunde winningen)

Figuur 1 situering van de actuele en historische winningen rond site Umicore

De winning van de intercommunale valt in het model onder 'kleine winningen' in het model, waar dit voor Umicore 'grote winningen' is, net als bv. de winning van Kaneka en verscheidene grondwaterwinningen van PIDPA binnen het modelgebied..

In de eerste figuur zijn alle kleine winningen weergegeven onafhankelijk van de modelperiode. De grote winningen zijn hier niet aangegeven omdat ze niet tot deze maatregel behoren

Figuur 2: Kaartweergave van de te nemen maatregelen in het initiële verkennend scenario.

In de tweede figuur is ervoor gekozen om enkel de relevante winningen (die actief zijn in de modelperiode en dus een effect hebben als ze worden verwijderd) weer te geven.

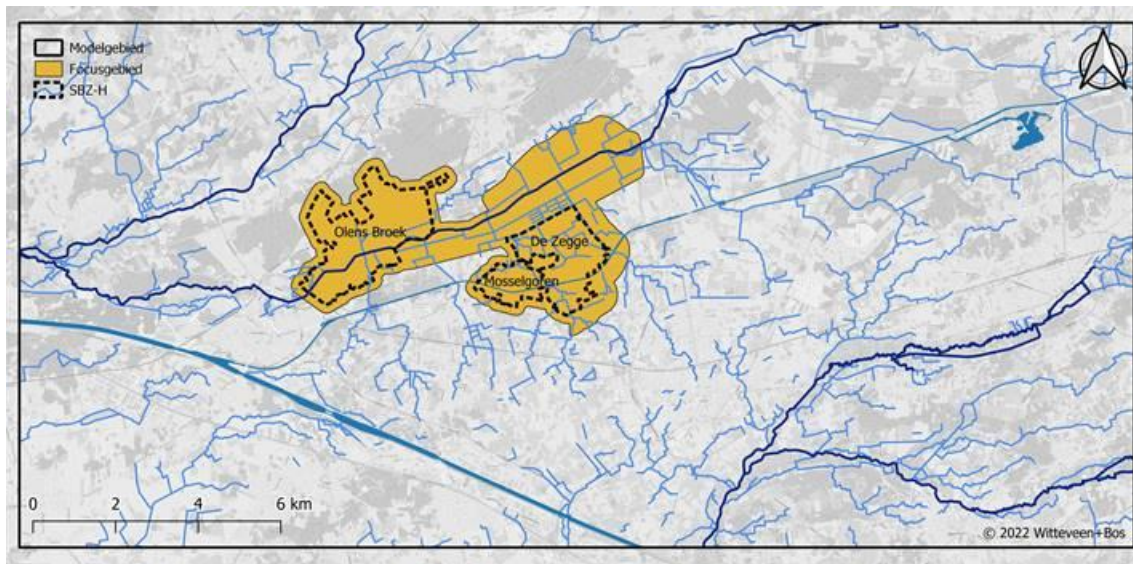
Figuur 3 : Kaartweergave van de te nemen maatregelen in het verkennend scenario van het eindrapport.

Het model doet bij opbouw telkens een check wanneer de winningen actief zijn, dus de driehoek op de kaart heeft altijd een debiet van 0 m³ gehad in de modelperiode.

Aan en uitschakeling grondwaterwinningen in de studie

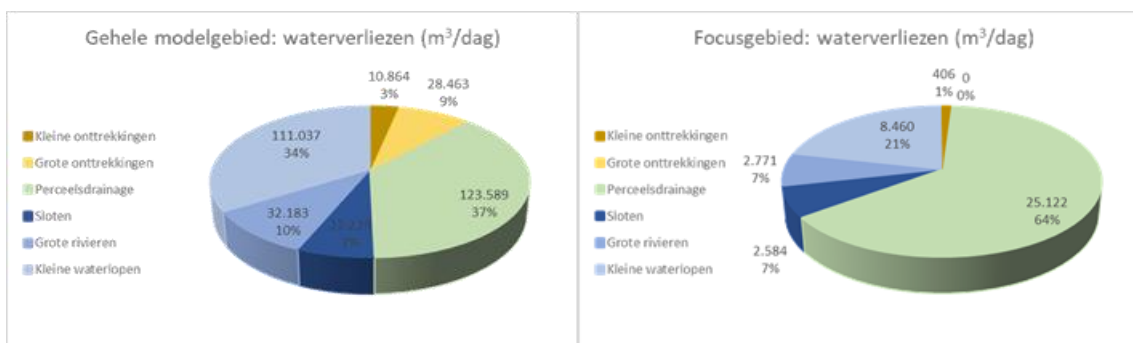
Bij de verdere uitbouw van het model voor de studie werden er waterbalansen opgemaakt om de “sleutels” te bepalen die de meeste impact hebben op het lokale grondwatersysteem. Deze werden uitvoerig toegelicht tijdens de verschillende stuurgroepvergaderingen.

Er werd hierbij zowel naar het gehele modelgebied als naar het focusgebied gekeken.

Figuur 4: situering modelgebied en focusgebied

Uit deze analyse blijkt dat de impact van verliezen te wijten aan de grote grondwaterwinningen beperkt is. Voor het volledige modelgebied bedraagt de bijdrage van de grote onttrekkingen ca. 9 procent. Binnen het focusgebied zelf zijn er geen grote onttrekkingen gelegen. De waterverliezen zijn hier dan ook logischerwijze 0%. Aangezien de impact van de grote winningen voor de waterverliezen beperkt is, werd besloten deze bij de vervolgstappen in de modellering aan te laten staan. Enkel de winningen binnen het focusgebied werden modelmatig uitgeschakeld. De impact van de andere “sleutels” (perceelsdrainage, sloten en waterlopen) blijkt immers vele malen groter te zijn.

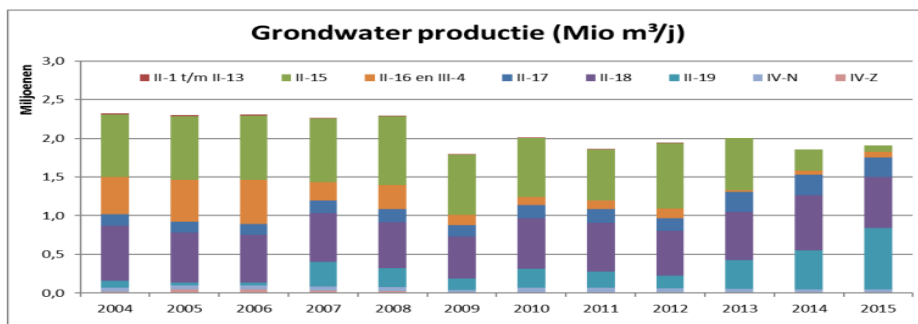
Figuur 5: waterbalans modelgebied en focusgebied

Grondwaterwinning Umicore

De grondwateronttrekking maakt deel uit van Bodemsaneringsproject en wordt opgelegd en opgevolgd door OVAM. Uit de initiële studie uit 2003 blijkt dat het theoretisch benodigd debiet voor het verspreiden van de verontreiniging gelijk is aan ca. 3.7 miljoen m³/jaar. Dit rapport werd na 10 jaar geëvalueerd, waaruit bleek dat de, op dat moment opgepompte debieten te hard gedaald waren om verdere verspreiding van de grondwaterverontreiniging tegen te gaan.

3.2.1 Grondwaterwinning

Sedert 2009 wordt minder grondwater opgepompt waardoor de invloed van de grondwaterwinning is afgenomen (Figuur 5).

Figuur 5 Opgepompte hoeveelheden grondwater productieputten

Stort II, Stort V en een groot deel van Stort I vallen daardoor buiten deze invloed (Figuur 6). Ten noorden van Stort V en ter hoogte van Stort I is het effect hiervan meetbaar door toenemende concentraties polluenten in het grondwater wat wijst op een verdere verspreiding (zie Figuur 7 en Figuur 8, met als voorbeeld koper).

Op basis hiervan werd het noodzakelijk op te pompen volume terug opgetrokken tot 2.8m³/jaar. De grondwaterontrekking van ca. 3.000.000 m³ stemt dus overeen met volume noodzakelijk om verspreiding van historische vervuiling via grondwater tegen te gaan. Ze wordt continu opgevolgd en geëvalueerd via grondwatermodellering in samenspraak met OVAM en volumes worden zo nodig bijgesteld. Umicore werkt daarnaast aan een nieuw grondwatermodel (operationeel in 2025) voor verdere opvolging. Bijsturingen in de toekomst zijn en blijven dus mogelijk.